Ե. ՏԱՐԻ ԹՒԻ 1333 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 13 ՅՈՒՆԻՍ 1888 — (Ն. Տ.) 25 ՅՈՒՆԻՍ 1888 — 15 ՇԱՎՎԱԼ 1305

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԵՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

خانده نورادونكيان هان غلطه ده عليه ده
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱՂԱՔԱՆԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	գահեկան արժէք	160
» »	Վեցամսեայ	» »	80
» »	Չորամսեայ	» »	40
Դուռուրաց »	եւ տեղական թղթատարով տարեկան	» »	240
Դուռուրաց համար	եւ տեղական թղթատարով վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան		Ֆրանք	56
» »	վեցամսեայ	»	28

Դուռս զրկուած լրագրաց համար ոչ մի գին չի տրուիր։ Հրատարակութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չառնուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 13 ՅՈՒՆԻՍ, 1888

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Թագաւորը իւր վերջին թիւերով կը հրատարակէ զանազան չհաւատալիս յիշատակներ հանգուցեալ Ֆրեդերիկ կայսրի կեանքէն.

Ֆրեդերիկ Իշխան երկրորդ անգամ Անգլիա այցելեց 1855ին, 24 տարեկան, և նշանեցաւ Ալպերթ Իշխանին և Վիքթորիա թագուհւոյն անդրանիկ դստեր հետ։ Ֆրեդերիկ Իշխան իւր անկեղծութեամբ և աննախապաշար մտքով ամենուն համակրանաց արժանացաւ։ Վիքթորիա թագուհին իւր տպեալ «Օրագրութեան» մէջ սապէս գրած է սոյն նշանախօսութեան վրայ. «Դիակ «Պէլվրեան» 29 սեպտ. 1855.— Մեր սիրեցեալ Վիքթորիա այսօր նշանեցաւ Բրուսիոյ Ֆրեդերիկ-Վիլհէլմ Իշխանին հետ, որ ամսոյս 14էն ի վեր այցելութեան եկած էր մեզ։ Ամսոյս 20ին տարդէն մեզ յարտնեց իւր բաղձանք. բայց աղջկան չափազանց դեռատի հասակն ի նկատ առնելով, չէինք գիտեր թէ մի՞ք խօսք բանանք իրեն թէ սպասենք Իշխանին վերադարձին։ Ի վերջոյ, նախաձեռնարար համբերցինք որ Իշխանն ինք խօսի, և այս երեկոյ երբ ձիով դէպ ի Բրէյկ-Նաման կերթայինք, Իշխանը ժողովեց սպիտակ ծաղիկ մը որ «բարեբախտութեան» նշանակ է և Վիքթորիային տուաւ. և այսպէս կարողացաւ իւր յոյսերն ու բաղձանքներն իմացնել անոր երբ կը վերադառնային ի կէն կերտնոր, և հետեւութիւնն եղաւ այս «բարեբաստ նշանախօսութիւն։» երկուստեք ջերմագին սէր կը ցուցնէին միմեանց, և հնգետասանամեայ Իշխանուհւոյն հայրն Ալպերթ Իշխան կը գրէր իւր խորհրդականին Պարոն Սթոքմարի թէ «Դեռատի Իշխանն ու Իշխանուհին ջերմագին սիրահարեալ են միմեանց, և Իշխանին ուղղամտութիւնը, պարկեշտութիւնն և անշահախնդրութիւնը սրտաշարժ են։»

Այս միջոցիս Բրուսիոյ մէջ գործող վիճակը շատ տագնապալի էր։ Յետադէմ կուսակցութիւնը զօրեղապէս ցոյց կուտար ինք զինք, և Վիքթորիա Թագուհւոյն ամուսինն՝ Ալպերթ Իշխան (որ ազատամիտ գերման Իշխան մ'էր) կը դաղար բրուսիական նորահաստատ Սահմանադրութեան քայքայման համար։ Ֆրեդերիկ Իշխանին ի Պերլին վերադարձէն յետոյ, Ալպերթ Իշխան նամակ մը գրեց նմա, ընտիր խրատներ տալով այն ընթացքին վրայ զոր իւր ապագայ փեսայն պարտէր բռնել բրուսիական ժողովրդեան նկատմամբ՝ սահմանադրական պայքարին ժամանակ։ Այս նամակ լաւ արդիւնք ունեցաւ, զօրացնելով Ֆրեդերիկ Իշխանին ազատական զգացումներն և կառավարութեան ճշմարիտ օգտակարութիւնները հասկնալու փափաքը ներշնչելով անոր։ Պ. ֆոն Մոլթքէի հետ Ֆրեդերիկ Իշխան 1856 օգոստոս 12ին ի Մոսքուա գըտնուեցաւ իբրեւ ներկայացուցիչ Բրուսիոյ արքայական գերդաստանին՝ Ալեքսանդր Բ. կայսեր թագադրութեան։ Ի Պերլին վերադառնալով, ներկայ գտնուեցաւ իւր միակ քրոջ՝ Լուիզ Իշխանուհւոյն Պատէնի Ֆրեդերիկ Մեծ-Դքսին հետ ամուսնութեան։ 1856 դեկտ.ին, ի Փարիզ երթալով, Թիւիլրիի պալատան մէջ այցելեց Ֆրանսայի կայսեր և կայսրուհւոյն։ Նաբոլէոն կայսրն առ Վիքթորիա Թագուհին ուղղեալ նամակաւ մը կը գրէր։ «Ֆրեդերիկ Իշխանէն չատ ախորժեցանք, և տարակոյս չունիմ թէ երջանիկ պիտի ընէ զձեր իշխանուհին դուստրն։ որովհետեւ Իշխանն իւր տարիքին և դիրքին պէտք եղած ամէն ձիրքերով օժտեալ կը թուի ինձ»։ Էօժէնի կայսրուհին ալ, առ Վալեվսքի կոմսուհին ուղղեալ նամակաւ մը, սապէս կը խօսէր Ֆրեդերիկ Իշխանին և անոր ընկերոջ՝ մեծանուն գերման ռազմագէտին վրայ.—«Իշխանն յաղթանդամ է և գեղեցիկ, (Նաբոլէոն) կայսրէն աւելի «բարձրահասակ. խարտիշագիպէ է, յարդագոյն ընչացքով. Գերման մ'է՝ Տակիտոսի նկարագրածին պէս՝ ասպետական բաղաքավարութեամբ, և համալսէթական բան մ'ունի վրան.... Իւր «ընկերն է զօրավար Մոլթքէ կամ այս «տեսակ անուամբ մէկը, լուն պարոն «մը, որ սակայն երազատես մը չէ, զի «արթուն մտքով շարունակ կը դիտէ, և «կը զարմացնէ իւր սուր դիտողութեամբը։ Հոյակապ ցեղ մ'են սա «Գերմանք։ Լուի (Նաբոլէոն կայսր) «կ'ըսէ թէ ապագայի ցեղն են անոնք։ «Bah! nous n'en sommes pas encore là։ «Պա՛հ, դեռ հոդ չէնք»։ Նամակագիր կայսրուհին մտքէն չէր անցուներ անշուշտ թէ այդ տողերը գրելէն 14 տարի ետքն այդ երկու մարդիկ (Ֆրեդերիկ Իշխան և զօրավար Մոլթքէ) այնչափ կարեւոր դեր մը պիտի կատարէին Ֆրանսական կայսրութեան խորտակման գործին մէջ։

Ֆրեդերիկ Իշխանին Վիքթորիա Իշխանուհւոյն հետ ամուսնութիւնը տեղի ունեցաւ ի Լոնտոն Սէնթ-Ճէյմսի պատմական պալատն մէջ 1858 յունուար 25ին, երբ Իշխանուհին 18 տարեկան էր։ Պապի արարողութիւնը կատարեց Բէնթերպրիի Արքեպիսկոպոսն, ասկացութեամբ Լոնտոնի, Օքսֆորտի և Զէոթերի Եպիսկոպոսաց եւ Ուինսորի երեցին։ Թագուհւոյն գերդաստանին մէջ առաջին ամուսնութիւնն էր այս։ Հարսնեաց օրը Մեծին Բրիտանիոյ ամէն կողմն իբրեւ տօնի օր նկատեցաւ. զանգակներ հնչեցին ամէն տեղ, դրօշներ պարզուեցան, և մեծ ցնծութեան ցոյցեր եղան Տէրութեան ամէն քաղաքաց և գիւղերէն մէջ։ Հարսն ու փեսայն փեսայ։ 2ին մեկնեցան Անգլիայէն, և ամսոյն 8ին Պերլին մտան, ուր բրուսիական Թագաւորութեան ամէն կողմերէն օրերով շնորհաւորական ուղերձներ ընդունեցին։

1861ին Վիլհէլմ Ա. Բրուսիոյ գահը նստաւ, և Ֆրեդերիկ Իշխան Գահաժառանգ լինելով, բնականապէս աւելի կարեւոր մասնակցութիւն մ'ունեցաւ հանրային գործոց և հանրային արարողութեանց մէջ։ Արքայական խորհրդին անդամակցեցաւ, նմանապէս բանակին վերակազմութեան յանձնաժողովին։ 1862ին Անգլիա եկաւ իբրեւ Բրուսիոյ ներկայացուցիչ Լոնտոնի Համազգային Արուեստահանդէսին, և բացման արարողութեան մէջ Բէմպրիճի Դքսին հետ ներկայացուցիչ եղաւ Վիքթորիա Թագուհւոյն։ Անգլիոյ Գեղարուեստից Ակադեմիային մէջ բանախօսեց, և ջերմագին գոհունակութեամբ յիշեց թէ իւր կին, Անգլիոյ արքայական Իշխանուհին, Գերմանիոյ մէջ բրիտանական գեղարուեստից նշանաւորագոյն ներկայացուցիչներէն մին եղած է։

1863 մայիս ամսոյ մէջ, սահմանադրական ծանր տագնապ մը կար ի Բրուսիա։ Վիլհէլմ Ա. Թագաւոր և Պիսմարք Իշխան (յայնժամ կոմս) խիստ և ծայրայեղ քաղաքականութեան մը կը հետեւէին, և բուռն դժգոհութիւն յառաջ բերող ուրիշ միջոցներու հետ, արգելից հրամանագիր մը հրատարակած էին աղատական լրագրութեան դէմ։ Ահա սոյն բմահաճ տնօրինութեան պատճառաւ առժամանակեայ պաղութիւն մ'ինկաւ Վիլհէլմ Ա. Թագաւորին և որդւոյն՝ Ֆրեդերիկ Իշխանին միջեւ։ Վիքթորիա Իշխանուհին բոլորովին համամիտ էր տնօրէնին։ Ֆրեդերիկ Իշխան նամակ մ'ուղղեց իւր հօր, պախարակելով Թագաւորին և նորա Կառավարութեան հետեւած հակասահմանադրական ընթացքը։ Ցուլիսի 3ին ալ Իշխանը պաշտօնական բողոքագիր մ'ուղղեց առ Նախարարութիւնն՝ լրագրութեան վերաբերեալ հրամանագրոյն դէմ, որուն նկատմամբ ըսաւ համարձակապէս թէ «ապօրէն է և միանգամայն ցնտապար է թէ՛ Պետութեան և թէ արքայական գերդաստանին»։ Ի Տանձիկ, բաղաքային խորհրդոյ ուղերձին առթիւ, նոյն ոգւով խօսեցաւ։ Ասոր վրայ Վիլհէլմ Ա. բարկանալով, պահանջեց որ որդին հերքէ իւր բերանը դրուած խօսքերն, և սպառնացաւ Պերլին կոչել զնա և զրկել զինուորական հրամատարութենէն։ Ֆրեդերիկ Իշխան պատասխանեց թէ չի կրնար յետս կոչել իւր բանախօսութիւն, թէ հարկադրուած է ամենայն բաղութեամբ պաշտպանել իւր ապագան, ինչպէս իւր հայր կը պաշտպանէ իւր ներկան, և թէ պատրաստ է ի հարկին հրաժարիլ բանակին մէջ ունեցած պաշտօնէն և արքայական խորհրդոյ անդամակցութենէն։ «Եթէ ինձ թոյլ չպիտի «տրուի իմ միտքս յայտնել, բնական է «որ փափաքիմ բնաւ կապ չունենալ բա«զաքական գործերու հետ, եւ ո՛ և է պաշտօն չվարել։» (*) Փոխորիկն անցաւ, և Բրուսիոյ ներքին խնդիրը մոռցուեցան Դանիոյ հետ ծագած պատերազմին շնորհիւ։ Առաջին յաղթութիւնքն զոր տարին Դանիոյ վրայ, Վիլհէլմ Թագաւոր և Պիսմարք Իշխան սկսան ժողովրդականութիւն շահիլ, որուն մեծ պէտք ունէին յայնժամ։

ՌՈՒՍԻԱ. Համասալաւեանց նորագոյն վարդապետութիւնը սա է թէ սլաւ ցեղին պատկանող ամէն ազգեր նոյն լեզուն պէտք է ընդունին և նոյն կրօնը դաւանին, ցեղային միութիւնը կատարեալ ընելու համար։ Ո՞ր լեզուն, և ո՞ր կրօնը. — Բնականապէս ռուս լեզուն և օրթոդոքս կրօնը, քանի որ սլաւ ցեղին ստուար մեծամասնութեան ազգային յատկանիշերն սոսնց են, Բայց այս վարդապետութեան ոչ-ռուս սլաւ ազգութիւններ հակակերպելու երեւոյթ չեն ցուցներ. Օրինակի համար, Չեխերն, այն ճշմարտապէս եւրոպականացեալ Սլաւներն, իրենց լրագրերով բուռն զայրոյթ կ'արտայայտեն Համասլաւեանց այս պահանջման դէմ, և Չեխերուն հանդիպած կերեւին Կալիչիոյ Ռութէններն, այսինքն կաթոլիկ Ռուսերն, որոց Թերթը, Տիւբ անուն, Սլաւական Բարեսիրական Ընկերութեան նորընտիր նախագահին և Համասլաւեանց Բրմապետին՝ Ինկնաթիէվ զօրավարին դէմ ուղղեալ յօդուածի մը մէջ, կը լիշէ Սլաւական Ընկերութեանմէկ գումարման մէջ Ինկնաթիէվ զօրավարին արտասանած ճառն, որ յոյս յայտնած էր թէ ժամանակ մը պիտի գայ երբ ամէն Սլաւք Սրբոյն Կիւրեղի և Սրբոյն Մէթոդիոսի հաւատքը պիտի խոստովանին, և սլաւական միակ լեզուի մը կապով կապակցեալ՝ իրրեւ մէկ ազգ պիտի զգան և գործեն։ Ռութէն լրագիրն առ այս կը պատասխանէ թէ «Ռուսք պէտք է սա պէտք այսպէս արեւակալական գաղափարներ տածելէ։ Տան երեք տարիէ հետէ Նեւսկի ափանց վրայ կարգ մը քաղաքական խռովայոյզք կը տածեն այն գաղափար թէ ոչ-ռուս Սլաւք, որք հարիւրաւոր տարիներէ հետէ կան ու կը կենան առանց ո՛ և է կապակցութեան ընդ Ռուսիոյ, պէտք է մոռնան իրենց անցեալ, թողուն իրենց սովորութիւններ, հրաժարին իրենց լեզուէ, զոհեն իրենց ինքնուրոյն իմացական մշակութիւն և իրենց սահմանադրական ազատութիւններ, և վերջապէս իրենց ազգային ուրոյն գոյութիւն, ի շահ և յօգուտ մոսքովեան տիրապետութեան։ Ո՛չ, ո՛չ։ Այդպիսի զոհողութիւն մը չի կրնար սպասուիլ ոչ-ռուս Սլաւներէն։ Մինթէ չե՞ն տեսներ Ռուսք թէ ամենայլ ազգութիւնք, և ընդ նոսին մասամբ մոռցուած Ռութէններն ալ, կ'աշխատին իրենց ազգային գոյութեան պահպանման, և մինթէ անոր համար կ'աշխատին որ օր մը կուլ տրուին համառուսութեան անդնդին մէջ, Ռուսիոյ քմհաճութեան համեմատ։ Զօր. Ինկնաթիէվ այնպիսի բաղձանք մը արտայայտեց որ երբեք չպիտի իրագործուի։ Ցեղային ձուլումը զոր Ռուսիա կ'առաջարկէ սլաւ ժողովրդոց՝ բնաւ հրապոյր չունի ասոնց համար։ Սլաւ ժողովուրդք քաջ գիտեն թէ այդպիսի ձուլմամբ մը իրենց ազգային ուրոյն գոյութիւն պիտի փճանայ, և իրենք ազգաց շարքէն պիտի չնջուին։»

* * *

Երբ նոյն իսկ սլաւ ժողովուրդներ այսպէս կը խորհին Ռուսիոյ հետ ձուլման պատահականութեան վրայ, Ռուսք պէտք չէ զարմանան որ իրենց իշխանութեան ներքև գտնուող և բնաւին սլաւ ցեղին չպատկանող ուրիշ ազգեր ամենեւին ախորժ չեն զգար ռուսական յատկանիշեր ընդունելու բաղաքականութենէն։ Սլաւ ժողովրդոյ մէջ, ամենէն աւելի ռուսասէր տարրերն անգամ ռուս ազգին հետ ձուլման գաղափարին չեն հաւանիր։ Սերպիոյ, Պուլկարիոյ և Զէռնակորպայի մէջ կան ռուսասէր կուսակցութիւններ, բայց ասոնք, թէեւ Ռուսիոյ հետ հաչտ ընթանալու և Ռուսիոյ քաղաքականութեան ոյժ տալու կողմն են, բայց պալքանեան սլաւ ազգութիւնները ռուս ազգութեան հետ ձուլելու ամէն դիտում բացարձակ կը մերժեն։ Եթէ այնչափ ազէկ բան մ'է ռուս ազգին հետ ձուլուիլ կրօնով, լեզուաւ և ըզգացմամբ, պէտք չէ՞ միթէ որ ամենէն աւելի և ամենէն առաջ այդ ռուս ազգին կրտսեր եղբայրներն ու քոյրերն [illegible]

Միացեալ Նահանգաց կառավարութիւնը պաշտօնապէս կը մասնակցի Փարիզի Արուեստահանդիսին, և Զօր. Ուիլիրմ Ֆրանչին նոյն կառավարութեան կողմէ պաշտօնական պատուիրակ կարգեցաւ, Արուեստահանդէսի մասնակցող Ամերիկացւոց շահերուն հսկելու համար։

—Նախընթաց ուրբաթ Նորվեկիոյ նախարարապետ Պ. Ռիխթեր Սթորհոլմի մէջ ինքնասպան եղաւ, բէվոլվըր մը պարպելով բերանին մէջ։

—Ռուս ոստիկանութիւնը կարեւոր տեղեկութիւններ ստացաւ, որոց օգնութեամբ և անգլիական ու ֆրանսական ոստիկանութեանց աջակցութեամբ, կը յուսայ ի մօտոյ ձեռք անցուցեալ «դրամանենգներու միջազգային հրոսակ մը»։ Սոցա կեդրոնավայրն է եղեր Անգլիա, և ասոնք չլներ են վերջերս բռնուած 500 ֆրանոց կեղծ դրամատոմսերն և 25 ռուպլոց կեղծ դրամատոմսերն, որոց հեղինակները ցարդ չբռնուեցան, յորմէ կը մակաբերուի թէ չարագործներն ո՛չ Ֆրանսայի մէջ են ո՛չ ալ Ռուսիոյ։

—Շատ գոհացուցիչ արդիւնքներ տուեր են վարդի մշակութեան փորձերն, որ վերջին տարիներս կատարեցան ի Սաքսոնիա, ձեռամբ Լայբզիկի և Նիւ Եորքի Շիմմէլ Ընկերութեան։ Սաքսոնիոյ կլիմային ջերմութեան թերակղզոյ կլիմային չափ ձեռնտու չէ վարդի մշակութեան, բայց Սաքսոնիոյ վարդերն ուրիշ երկրաց վարդերուն չափ լաւ հոտ և համ ունին։ Գերման լրագիր մը դիտել կուտայ թէ օսմանեան երկրին արտադրեալ վարդիւղին քիլօն 700 մարք կարժէ այժմ, և տարսոնեան վարդիւղն, որ կրնապատիկ գին ունի, դարձեալ կը վաճառի, յորմէ կ'երեւի թէ գնահատելի հանդամանք մ'ունի։ Վարդիւղի արտադրութեան այս յաջող և շահաւոր փորձեր պէտք է քաջալերեն Փոքր Ասիոյ ձեռներէց մշակներն՝ այս մշակութեան վրայ ուշադրութիւն դարձնելու։

ԱՅՍ ԱՌՈՒՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Դահլիճէ անգ. Թերթի մը քաջուած հետագիր մը կը ծանուցանէ թէ Նուազարփաշա Կ. Պոլիս կուգայ, Բ. Դռնէն խնդրելու համար զիւր վերահաստատութիւն յանգիպաս, կամ եթէ այս չյաջողի, ուրիշ առաջարկ մը ներկայացնելու համար, որոյ յիշատակութիւնն անգամ անտեղի կը թուի մեզ։

—Ֆրեդերիկ կայսր Վիքթորիա Կայսրուհւոյն կտակեց իւր պատան ի Պերլին Ընդ Թրմենեօք պողոտային մէջ, և Շարլոթենպուրկի գրադարանը։

—Ֆրանսայ նեղէպի Կայսր հետեւակազօրայ հարդ գնդին պատուակալ գնդապետ անուանեց զՎիլհէլմ Բ. կայսր, և հրամայեց որ Հիւսարներու 7րդ գունդն ալ յետ այսորիկ Վիլհէլմ Բ.ի անունը կրէ։

—Յունիս 20ին տեղի ունեցաւ Պարլկոստանի մէջ չնչուած առաջին երկաթուղւոյն բացման հանդէսն։ Այս գիծ՝ որ Թէհրանէ կ'երթայ մինչեւ Շահ-Ապտ-իլ-Ազիմ։

—Հապէշաց Թագաւորին որդին Թուռնաորուեր է Մենելիք Թագաւորին կուսակցայ մեռամբ, որ ապստամբեր է Յովհան Թագաւորին դէմ։

—Տեղւոյն Նէ-ղին կ. Պոլսոյ Թղթակիցը կը ծանուցանէ թէ Բ. Դուռը Կարմոյ հանդիպն հասայթը նշանակած է յաւելուածական երաշխաւորութիւն Ռուսիոյ պատերազմական տուգանաց վճարման համար, և հաւանական է որ Ռուսիա այսչափով չատանայ առ այժմ։

—Զարն ի Ֆինլանտիա Բիմմէնէ գետին եզերաց վրայ ոգեպակի մը գտնեց, որոյ ջուրերուն մէջ շատ ձուկ կայ, և ամէն տարի հոն պիտի երթայ ձիրուսութեան, որ իւր սիրելի արտադրութիւն է։ Առաջիկայ ամառ հոն Ներթայ Կայսրուհւոյն և իւր զաւակաց հետ։

—Զարը մերժեց պատերազմական նախարարին առաջարկն, որ կ'ուզէր պահեստի վարտերուն թիւը կրկնապատկել։ Զարն յայտարարեր է թէ այս տնօրինութիւն շատ ծախք կը պահանջէ և արդի կացութիւնն հարկ չի ցուցներ այնպիսի զոհողութեան մը։

—Անգլիոյ Խորհրդարանը նորէն պիտի վիճարանի Մանչի ծովուն տակէն ներքնուղի մը չինելով Ֆրանսան և Անգլիան ցամաքային ճանապով միացնելու ծրագրին վրայ, զոր ցարդ մերժեց ամէն անգամուն,

—)(45)(—

ԹԵՐԹՕՆԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՊՈՒԼՍԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐ

—Անդրանիկ աղա, ես սենեակս կը կանչեմ վաղը խմբագիրը, կը խօսիմ հետն եւ մէջտեղ մը կը գտնեմ այդ անուանարկիչ հրատարակութիւնները դադրեցնելու։

—Ապրի՞ս, հազար ապրիս, զաւակս, կեանքս մէջ չը պիտի մոռնամ ձեր ըրած բարիքը... բնաւ չպիտի մոռնամ...

Եւ վարժապետը պահ մը յետոյ մեկնած էր՝ իւր սրտին ամենէն անկեղծ օրհնութիւններն ընելէ յետոյ Գարեգինին։

Գարեգին երկար, շատ երկար մոռծեց այդ գիշեր։ Ասողիկ իւր առջեւ գլխիկոր եւ դատապարտեալ տեսնելու գաղափարէն սարսուռ մը կ'զգար իւր բոլոր էութեան մէջ։ խորապէս տխրեցաւ անցեալ յիշատակներով։ վայրկեան մը մոռածեց հաստատ մնալ Դատաստանական խորհրդոյ անդամակցութենէն հրաժարելու գաղափարին մէջ, բայց խոստումը տրուած էր արդէն, եւ այն տաեն զղջաց դառնապէս իւր խոստման համար։ «պիտի կրնա՞ր անկարեկիր դիտել Ասողիկը առեւանին մէջ։ չը՞ պիտի դողդողէր իւր ձայնը երբ զինքը պաշտպանելու համար խօսք առնէր, չը՞ պիտի մատնէր վերջապէս իւր սէրն՝ իւր ձեւերուն եւ իւր խօսքերուն մէջ...»

Որչա՞փ տխուր էր։ երեւակայութեանը մէջ կուտակցուեցան սեւ սեւ մոռածութիւններ։ ո՞ւր էր թէ արտասուէր։ արտասրը պիտի փարատէր իւր թախծութիւնն, ինչպէս անձրեւը մառախլապատ երկինքը։

Զարտասուեց, շատ ուշ ննջեց։

ԼԵ

—Ապրի, մէկ օրն հազար ընէ։ հրեշտա՛կ, մարդ չէ։

—Արժանի չէինք, Սուրբիկ, արժանի չէինք առանկ վեսայ մը ունենալու։ մեղաւոր ենք եղեր։

—Եւ հիմա լրագիրն ալ բան չը պիտի գրէ ըսել է որ։

—Խոստացաւ, «վստահ եղիք, դադրեցնել պիտի տամ այդ հրատարակութիւններն» ըսաւ։

Այսպէս կը խօսակցէր Անդրանիկ Ֆէնէրճեան իւր կնոջ հետ, Գարեգինի հետ ունեցած տեսակցութեան յաջորդ օրը։

—Եւ ի՞նչ գեղեցիկ չուկեր, զարդարեր է տունը։ շատեր կ'ըսէին որ շատ փայլած էր սա վերջին տարիներս իւր գործին մէջ, բայց գաղափար չունէի։ ի՞նչ ընդարձակ տուն։ է՛հ, Աստուած բարիներուն հետ է։ Յակոբ էֆէնտին պարապ տեղը չէր որ ըսաւ ինծի երբ առաջին անգամ իրեն ներկայացայ։ «Այդ տղան օր մը տեղ մը պիտի բռնէ, տեղ մը։»

—Եօթը հարիւր լիրայի տաեր է ըսին այն նոր տունը։ շատ աղուոր տուն է, եռ պրտեր եմ։

—Աստուած բարի վայելում տայ, ատելեցուց ծերունին սրտագին։

Գարեգին նոյն թաղին մէջ ուրիշ սիրուն տուն մը գնած էր եւ հոն փոխադրուած։ այո՛, վարժապետին ըսածին նըման, «բարիներուն հետ էր Աստուած,» որ վարձատրեր էր զինքն, որ տուն, հարստութիւն տուեր էր իրեն։ Եւ հարստութեան ու պարկեշտ հարաւոյն հետեւած էր պատիւն որ առաջնորդած էր զինք ազգային այդ պաշտօնավարութեան, Դատաստանական խորհրդոյ անդամակցութեան։

Գարեգին յայտնած էր իւր մօր ինչպէս վարժապետը նախորդ երեկոյ խնդրած էր իրմէ, եւ միշտ իւր հրաժարելուն խորհրդին վրայ հաստատ մնացած չըլլալուն զղջման մէջ կ'ըսէր։

—Ա՛խ, սիալեցայ, սիալեցայ, խօսք տալու չէի վարժապետին։

—Տղաս, ինչո՞ւ ողջ գլուխդ Աւետարանին տակ կը դնես, աշխարհքը դո՞ն եղար դատող. ինչո՞ւ կը խառնուիս ատանկ բաներու, քու ի՞նչ հոգդ Պարլիարքարան, ժողովք։

—Մայր, ես ուզելով չաւի այդ պաշտօնը։ Դիտես, սա Ղալաթիա առած մաղազայիս առուծախի խնդրոյն համար քանի մը անգամ պէտք ունեցայ Պարլիարքարան երթալ, եւ վերջերս երբ օր մ'ալ նորէն հոն գացեր սենեակ մը նստեր էի, պաշտօնեայի մը սպասելով, մէկէն ըսին թէ վարչութիւնը նիստ ունէր եւ Պարլիարքը կ'ուզէր զիս։ անմիջապէս ելայ գացի եւ ներս մտնելով ժողովքէն տեսայ Միքայէլ էֆէնտին որ վարչութեան անդամ է եւ զիս շատ աղէկ կը ճանչնայ։ իմ վրայ խօսելով կ'ըսէր։ «Արդէն բաւական տարիքոտ է, Սրբազան հայր, մտրուքն՝ ալ աւելի տարիքոտ կը ցուցնէ կոր։ կ'ընտրենք կ'երթայ։ ո՞վ պիտի կրնաք ընտրել որ իրմէ աւելի խոհեմ, պարկեշտ ու բարի անձ մը ըլլայ։» եւ մինչ կը բացատրէր թէ ինչու համար կանչած էին զիս, թէ Դատաստանական խորհրդոյ անդամ պիտի ընէին զիս, Պատրիարքը կը գոչէր զայրացեալ։ «Ի՞նչ, ո՞վ պիտի ըսղնքի մեր այս արարքին դէմ։ իշխանդրասպան ապօրէն ընտրութիւն մը։ եթէ սահմանադրութիւնը կը յարգեն, թող գան ընդունին եւ կատարեն իրենց պարտականութիւնն երբ պաշտօնի մը կոչուին։ հինգերորդ, վեցերորդ անգամն է որ նամակ, հրաւիրագիր կը զրկեմ այդ Դատաստանական խորհրդոյն սահմանադրական ընտրեալ անդամոց, մին կարող չէ, միւսը ժամանակ չունի։ այս ի՞նչ անտարբերութիւն է։ եթէ այսպէս երթայ, յաւիտեան խորհուրդ չը պիտի կարենաք։ կ'ընտրենք Գարեգին էֆէնտին—եւ անուշիս կ'երեւի որ առաջուց իմացած էր—եւ կը խնդրեմ որ ժողովս միահամուռ ընդունի այս ընտրութիւնը, վասն զի Դատաստանական խորհրդոյն չորս անդամներն եկած կ'սպասեն եւ ինչպէս ուզի երկու շաբաթները պատահեցաւ՝ մեծամասնութիւն չունենալով եւ պիտի դառնան, մինչ այս ընտրութեամբ անդամ մը կ'աւելցնենք իրենց վրայ որով մեծամասնութիւնը կը գոյանայ և ի նիստ կը դուռմարին զբաղելու համար հազար կարեւոր խնդիրներով որք անլոյծ կը մնան խորհրդոյն սեղանին վրայ եւ որք օր ըստ օրէ կը բարդուին։ այսպէս ուրեմն, էֆէնտիներ, կարծեմ թէ համակարծիք ենք ամենքս։ քիչ մը կարուկ ըլլանք։ ինչպէս ըսի, եթէ Սահմանադրութիւնը կը յարգեն, թո՛ղ ցոյց տան իրենց գործքով, թո՛ղ գան իրենց տրուած պաշտօններն ստանձնելու։» Այսպէս երկար եւ դեռ շատ երկար խօսեցաւ Սրբազանն եւ ես չուարած կը մնայի, չը գիտնալով թէ ի՞նչ պատասխանեմ։ վոքր դիտողութիւններ ըրին Պատրիարքին։ անդամներէն մին ըսաւ թէ, սակայն ի՞նչպէս ըսեմ, գաղղերէն օ՞ ոը դ---, այսինքն արձանի պէս նստիմ այն տեղ քանի մը անգամ մինչեւ որ օրինաւոր ընտրութիւն մը կատարուի։ բայց ուրիշ անդամ մը կը պատասխանէր որ մշանդենապէս կրնայ հատատուիլ պաշտօնիս մէջ, վասն զի անդամոց ամուսնացեալ ըլլալը Սահմանադրութիւնը չը պատուիրեր, այլ միայն ուանդութիւնն է որ այդպէս որոշած է։ արդէն նոյն Սահմանադրութիւնը կը պատուիրէ որ անդամք իրաւագէտ ըլլան, բայց ո՞ր իրաւագէտ է։ Եւ յետոյ ի՞նչ հակասութիւն է որ փոխանորդն, ամուրի մը, նախագահէ ժողովին եւ անդամներն անպատճառ ամուսնացեալ ըլլան։ Բայց ինչ որ է, «պահանջիչը» կոխեց ինձ Սրբազանը եւ ես ալ զարմանալով այս եղած-դացածին վրայ, համբուրեցի իւր աջն եւ Դատաստանական խորհրդոյ սենեակը զրկուեցայ...

—Աղէկ ամա, ազատ, հիշ չէ նէ հիմա պաշտօնէդ ելլալու էիր, գէշ կ'ըլլաս, ազատ, եթէ առջեւդ հանեն աղջիկը, կ'աւրուիս։ մինչեւ հիմա ի՞նչ տէրտ ըրիր նէ հերիք է։

ԼԶ

Մառախլապատ օր մ'էր. չարունակ և բարակ անձրեւ մը էջս գիշերէն սկսած էր ցեխ պատրաստել փողոցներուն մէջ եւ խոնաւութեամբ լեցնել օդը։ շատ տխուր օր մ'էր այդ օրը։ չորեքշաբթի էր։

Առաւօտուն կանուխ արթնցած էր վարժապետին ընտանիքն։ Ասողիկ բոլոր գիշերը չէր քնացեր, եւ մայրն իւր մի քանի ժամուան խուզեալ քնոյն մէջ տեսած երազները կը մեկնէր իրեն։ «խեր է, խեր է, աղջիկս, Պատրիարքը իրաւունքը պիտի ճանչնայ, ձեզի իրարու հետ պիտի հաշտեցնէ։ օրն բարի է ամենայն իրաց։» այսպէս կ'ըսէր միամիտ Սուրբուհի հանըմ ոգեւորեալ որ վայրկեան մը յառաջ պրպտած էր իւր նախահարցնէ ժառանգած հինցած ու մաշած Երազահանը։

«Օրն բարի էր։» այդպէս կը հաւատար մայրն, այդպէս գրած էր Երազահանը։ և կը հաւատար որ չը պիտի դատապարտէին իւր աղջիկը։

Եւ՝ «Աստուած անմեղին հետ է, գացէք, Աստուած հետերդիդ ըլլայ» մրմնջեց երբ Ասողիկ ու հայրն այդ անձրեւալից օդով կը մեկնէին ի Գում-Գափու, Դատաստանական խորհրդին ներկայանալու համար։ աստուածավախ Սուրբիկ հանըմը ելաւ իւր տան պատշգամը եւ անկէ անթարթ դիտեց իւր աղջիկը, մինչեւ իւր աչքերն ընկերացնելով անոր մինչեւ որ անհետացաւ իւր հօր հետ։ «Ա՛խ, իւր աղջկան այս օրե՞րն ալ պիտի տեսնէ եղեր։»

ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ
(Շարունակ.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՐԱՐԱՏ

ԱՅՍՕՐ ԹԵՐԹԱԿԱՆ ՀԱՅԵՐԵՆ ԼՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

Գ. Ս. Ս. Ամերգիր (գրաստատ.) 1882 4—10

Ամենայն գրասենեակներ դիմեցեալ գրագրութիւնք և առաքեալք ուղղեալ են Գրիգորի Ամերգեանի Գրիգորի Ամերգեանի Գրիգորի Ամերգեանի

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱՃԱԾՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 23 յունիս

Օսմանեան դեսպան Իսատ փաշա այս երեկոյ մեծ հացկերոյթ մը տուաւ Հանրապետութեան Նախագահին եւ Տիկին Գրեւիյի։ Հրաւիրեալ թիւն էր 22։

Դեսպանատան ճաշասենը չքեղազարդ էր մահիկներով եւ կայսերական Թագաւորով։ Սրահները պճնուած էին հիանալի տունկերով եւ ծաղիկներով։ Հանգարտցի գնչուներու հմայաւոր նուագախումբն եղան սիներ ածելով հացկերոյթի միջոցին, որում յաջորդեց ընդունելութիւնը։

Նախարարաց խորհուրդը կարծիք յայտնեց թէ արդի կացութիւնը չներեր արտոնել Օմալի դքսին վերադարձն ի Ֆրանսա։

Գահիրէ, 23 յունիս

Նախարարաց խորհուրդը քանի մը որոշումներ տուաւ որք կը հաստատեն միւսիներուն պատասխանատուութիւնը, մասնաւորապէս հարկ եղած արտօնութիւնը տալով իրենց որ բարեկարգութիւնը վերահսկուին գաւառաց մէջ և անտի ինչեն աւաղակութիւնը։

Լոնտոն, 23 յունիս

Թայմս հեռագիր մը կը հրատարակէ Սուաքինէ, որուն նայելով զրոյց կայ եղեր թէ Սգանլի երկրախոյզը Պահր-էլ-Ղազալի նահանգն հասեր է։

— —

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Պերլին, 23 յունիս

Վիլհելմ Բ. Կայսրն հրաւիրած է՝ արտասովոր դեսպաններու միջոցաւ Տէրութեանց ծանուցանել իւր գահակալութիւնը։

Իշխան Վալդէր Կ. Պոլիս պիտի դրկուի Վեհ. Սուլթանին հաղորդելու Վիլհելմ Բ.ի գահակալութիւնը։ Իշխան Վալդէր, այս առթիւ Վեհ. Սուլթանին պիտի մատուցանէ Գերմանիոյ Կայսեր ինքնագիր մէկ նամակը։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Գալաթիա, 13 յունիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՒԹ

ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	.....	111 3/8
3 » » » (վճռական)	.....	111
3 » Բարիզի » (պանքայի)	.....	22 70
3 » » » (վճռական)	.....	22 77 1/2

Օսմանեան Քոնսոլիտ

		Գնահատ.
Երեկ երեկոյ գոց. (Մրաց. Բ Սերի		15 27
Զօրաւոր գոցուելէն վերջը	»	15 27
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուս	»	15 30
Բարձրագոյն գին	»	15 30
Նուազագոյն »	»	15 30
Կէս օրին	»	15 30

ԻՍԹԻԳՐԱՁՈՒ ՏԱՒԻԼ

Երեկ երեկոյ		Գ. կ. 37
Այս առաւօտ		» 37 12
Կէս օր		» 37 12

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵՓԹԻ

Փոխառութիւն	1858)	Սերի Գ. կ.	24 20
»	1862)		
»	1860)		
»	1863) 8	» »	14 15
»	1872)		
»	1865)		
»	1869)	» » »	15 30
»	1873)		

ԲԱՆԿՆԵՐՈՒՄԻՑ

Սօսիէթէ ժէնէրալ	Անգլ. Լ.	4 16
Ֆրէնսի ժէնէրալ	Օսմ. »	7 27
Պանք աք Գոնս	»	6 15
Սօս. Շանսի է վայ՝էօր	»	4 15
Թրամուէյ	»	477 1/2
Ռուսէլի երկաթուղի	Ֆր.	41 25
Օպլիկասիոն աք Բրիօրիթէ	»	—
Բանքնթէ ուղղի Լաբրիսմի	»	118

ՄԻՆՄԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ

Օսմանեան սակի	դրամ.	100
20 ֆրանք ոսկի	»	88 15
Անգլիական սակի	»	111 5
Բոլ. խմբագրեալ	»	90 30
Քրիմիոյ	»	51 15
Ռուպլի թղթադրամ	»	9 70
» արծաթ	»	74
Ֆիորին	»	— —
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 20
Վեցնոց	»	103 20
Հինգնոց	»	103 20
Մէխալիք	»	102 30
Թասնիթ	»	10 30

— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 23 յունիս մամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտ	(գ.կ.)	99	9/16
Օսմ. » Սերի Դ. բացուելուս		14	3/16
» » » գոցուելուս		14	3/16
» » » Ա.		24	3/4
» » » Բ.		14	3/8
» » » Գ.		14	
Օթման 1871		84	1/4
Փոխառութիւն 1877		96	
Պանք Օթման		10	3/4
Ռուսական փոխառ. 1873		97	1/2
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)		81	3/8
» առանձին (բրիվիլէժիէ)		101	1/4
Տպրա Սանիէ		78	1/2
Տօմանիալ (փոխառ. Լոշիլտ)		100	3/4
Հանգանարան պարտաւորագիր	4 %	—	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25	462

Վիեննա, 23 Յունիս մամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ		125 90
Օսմանեան երկաթուղի		20 50

Բարիզ 23 Յունիս մամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Լանթի	4 1/2 %	106 47 1/2
» »	3 %	գ. կ. 83 07 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտ Սերի Դ. բացուելուս		14 35
» » » գոցուելուս		14 37 1/2
» » » Բ.		14 25
» » » Գ.		14 25
Օսմանեան երկաթուղի		40 75
» Լեվանի բաժնեթղթ		— —
Պանք Օթման		524 37 1/2
Գրեսի Լոնտոն		590
» Ֆոնսիէ		1455
Բամնեսմս Լոնտ		1247 50
Սուէզի ջրանցք		2175
Ռուսական 5 % 1877 ի		102 3/8
Իտալական Լանտի		98 80
Սպանիական (արտարին)		72 7/8
Եգիպտական միացեալ		413 37 1/2
Բրեսիլիէ թիւրք		410
5 % Հելլենական		382 50
Ֆէրք Լոնտրայի վրայ		25 29

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԶՄԻՒՌՆԻԱ, 11 յունիս

Վերջապէս անցեալ կիրակի օր ազգային Գաւառ. Ժողովոյ տասներեքու անդամոց համար ծանուցուած քուէարկութիւնը կը կատարուի։ Քուէներ կ'ընդունուին մինչ կէս օր և երկուքէ մինչ ժամ յետոյ քուէհամարը կը սկսի ի Ներկայութեան Պատ. ընտրողական Ժողովոյ և վարչական մի քանի անդամներու, որոց բոլորին կը նախագահէր Առաջ. տեղապահ Արժ. Տ. Յովհաննէս քահանայ Մինասեան, նաեւ յիսունի չափ ազգայնոց։ Վեց ժամ կը տեւէ քուէհամարը, սակայն և այնպէս ներկայ գտնուող բազմութիւնը մինչև վերջ կը սպասէ ուշադիր և հեռաքրքիր։

Ամբողջ քուէարկուած թիւը 301 ըլլալով՝ քուէից բացարձակ առաւելութիւն կը ստանան մի միայն վեց անձինք, որք են։

	Քուէ
Մեծ. Մարգար Էքիզլեր	166
» Ղուկաս Եսայեան	161
» Կարապետ Զաքիեան	160
» Կարապետ Սերճօեան	158
» Թագւոր Ճերմակեան	155
» Յովհաննէս Բարսեղեան	153

Երբ յիշենք թէ անցեալ տարի ընդհանուր ընտրութեանց մի միայն 90 հոգի մասնակցած էին, և աւելի առաջներն ալ գրեթէ միշտ նմանապէս, իրաւամբ կրնանք ըսել թէ՝ ութ տասն տարիէ ի վեր և ոչ մէկ ընտրութեան առթիւ այսքան փոյթ և եռանդ ցոյց տրուած էր տեղւոյս ազգայնոց կողմէ, մանաւանդ թէ ազգային տարբի վճռաբեկ լինելու ալ յման մ'ալ ներկայ պարագային մէջ բաւական մեծ արգելք մ եղաւ չատ մ'ընտրողներու իրենց ընտրական իրաւունքը վայելելու։

Ինչ որ ալ ըլլայ՝ գովելի փոփոխութիւն մը կը նշմարուի և փափաքելի է որ ընդ միշտ շարունակի այն։

Այժմ կը մնայ կատարել ընտրութիւն միւս վեց անդամոց համար։

ԿՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Ա.

Նորընտիր Ուսումնական Պատուաւոր Խորհուրդը ազգային գլխաւոր ուսուցչաց խորհրդակցութեամբ կ'ուզէ ազգային վարժարանաց ուսմանց ծրագիրը բարեփոխել։ Ես, տրուած յուսուցիչս, գրեթէ քառասուն տարիէ ի վեր ազգին մէջ դաստիարակութեան երկով զբաղելով իմ Ապոֆոյն տեսնելէն վերջը, ակսած եմ արդ տեսնել իմ աշակերտաց ապագայն։ Հետեւաբար ներումն կը խնդրեմ, եթէ կը համարձակիմ մի քանի դիտողութիւններ ընել մեր վարժարանաց ուսմանց ներկայ ընթացից նկատմամբ և իմ խոնարհ կարծիքս յայտնել։

1842ին երբ Սամաթիոյ դպրոցը վարժարանի փոխուեցաւ, ուր պիտի դասախօսուէին Հայերէն, Գաղղիերէն և լեզուները, Մաթեմաթիք, Աշխարհագրութիւն և այլն, այն ժամանակի իշխանները, որոց պարագլուխն էր անզուգական մեր բարերար Բարեիշատակ Մինեճեր Անդրանիկ աղան, կանչելով վերոյիշեալ գիտութիւնները սովրող աշակերտաց հայրերը կամ մայրերը կամ անոնց մօտ ազգականները, պահանջեցին իրենցմէ խոստանալ որ մինչեւ չորս տարի անընդհատ կարող չըլլան իրենց զաւակը կամ ազգականը վարժարանէն հանել, առարկելով որ Հոգաբարձութիւնը այս գիտութիւնները սովրեցնելու համար մեծամեծ ծախուց և զոհողութեանց պիտի հնթարկի և երբ իրենք (ծնողք կամ ազգականք) համոզուելով այն տարին ուսումնատեաց մի առացածքի թէ «տղայդ երկար տարի կարդացնելով վարդապե՞տ պիտի ընեսս», հանեն տարաժամ իրենց որդիքը վարժարանէն, այն ժամանակ անտարակոյս Հոգաբարձութեան բոլոր ջանքերը, անձնուիրութիւնները եւ ծախքերը ի զուր պիտի վատնուին։ Առայս պատասխանեցին ծնողք և ազգականք։ «Հիմա մեր զաւակները 10 կամ 12 տարեկան են և երբ այսօր կամ ի պահանջել հարկին զանոնք դպրոցէն հանելով չուկայ արուեստի մը տանք, չորս տարիէն վերջը խուճ մը կըլլան և չաթմը առ նուազն 40-50 դահեկան կրնան չահիլ։ ուստի կը խնդրենք որ մեզ բացատրութիւն տաք թէ այդ ուսումները աւարտելէն վերջը ի՞նչ պաշտօններու պիտի տրուին մեր զաւակները և թէ դուք էս եթէ կը խոստանաք որ այդ պայմանաժամէն վերջը մեր զաւակները գործի մը տէր ընէք, մեք ալ մեր կողմանէ կը խոստանանք ձեր առաջարկութիւնը անթերի ի գործ դնել մինչեւ վերջը։»

Երկուստեք պայմանագրութիւնն ստորագրուեցաւ։

Չորս տարին անցաւ. փառաւոր և հանդիսաւոր քննութենէ մը վերջը Հոգաբարձութիւնը չըլմանաւարտ աշակերտները Սամաթիոյ եկեղեցւոյն +ասէ օրան այն է Հոգաբարձութեան սենեակը կանչելով զոմանս գրագրութեան, զոմանս վարժապետութեան, զոմանս թարգմանչութեան, և զոմանս (չը սորվողները) արհեստի խրկեցին։ Ես և Թիւրեան եռ եռ կ'երթայինք, կարծես համամիտ էինք։ Եւ երբ կարգը մեզի եկաւ, հարցուցին թէ դուք ի՞նչ կ'ուզէք։ պատասխան առին թէ մեր գիտցածը տակաւին չատ քիչ բան է, մենք սովրիլ կուզենք։ առ այս գովեցին մեր դիտաւորութիւնը և զմեզ նորէն վարժարան խրկեցին։

Սամաթիոյ վարժարանէն առաջ ընկիւտարու ճեմարանն ալ բաւական օգտակար աշակերտներ հանած էր, բը ժիշկ, դաստուռ, գրագիր եւն։ Նոյնպէս ուրիշ վարժարանք ևս։

Հասարակութիւնը երբ տեսաւ որ իւր զաւակներ ըստ բաւականին կ'օգտուին ուսումէն, կը փասորիին բաւական գումարներ, զորս չուկան արուեստով վաստակիլն անհնար է, իւր բոլոր ուժը տուաւ վարժարաններուն և անտրտունջ կը վճարէր իրմէ պահանջուած թոշակը և ընկերութիւններով, մասնաւոր տուրքերով խրախուսելով իշխանները, փութացուցին ուսման ընթացքը։ Հետեւաբար հասան հանճարեղ գլուխներ, եռանդուն գրիչներ, յաջողակ ձեռքեր ևն, այն աստիճան որ այսօր ամեն շահաբեր վայրեր մէկ մէկ անձէ գրաւուած ըլլալով այլ ևս գործ չմնար վարժարանաց շրջանաւարտներուն, որք այսօր համեմատաբար հին տարիներու շրջանաւարտներուն, թուով աւելի կը հասնին, հնորհիւ աւելի դիւրուսոյց և հրահանգիչ եղանակներու, որք վերջերս ի հրապարակի հանուեցան իմաստուն գլուխներէ։

Արդ այսօր հրապարակի վրայ կը վխտան շրջանաւարտ անձինք և գործ կ'որոնեն։ ծնողք ալ տեսնելով որ մեր վարժարանք անապատու են այսինքն անոնց մէջ երկոյ աշակերտք կամ բժիշկ կամ փաստաբան կամ արհեստաւոր կամ օրևիցէ վիճակ մ'ունենալու սահմանուած չեն, անոնց մէջ երկար ատեն աշակերտ պահելն անխոհեմութիւն կը համարին, որով կը պակսի իրենց լուսան մեր այս վարժարաններէն։ Միւս կողմանէ Կառավարութեան վարժարաններ ձրի և ապատու այսինքն առնոցմէ ելնող շրջանաւարտներ վիճակ մ'ունենալու սահմանուած ըլլալով, հասարակութիւնը արդ կը ջանայ իւր զաւակունքը այդպիսի վարժարաններ ղրկել։ հետեւաբար մեր վարժարանաց ուսման հարթաչափը բնականաբար պիտի ցածնայ։

Ըստ այս տեսութեան մեր ազգային ուսումնական ընթացքը այսպիսի ուղղութեան մը մէջ դնելու է որ վարժարանները ժողովրդեան օգուտը առաջ բերելու վիճակ մ'ունենան և ուսանողք որոշ ապագայ մը։

Մեր վարժարանները ակէ առաջ խառն վիճակ մ'ունէին, և թաղի մը վարժարանին ուսումնական վիճակն այնչափ բարձր կըլլար որչափ որ նոյն թաղին թաղ. խորհրդոյ մնտուկին նիւթական կացութիւնը բարձր ըլլար։ հետեւաբար թաղ կար որ նախակրթարան մը միայն կրնար ունենալ և թաղ կար որ բարձրագոյն ուսումնարան մ'ունենալ կը նկրտէր։

Այս ամեն խառնաշփոթութեանց առաջքն առնելու համար նախորդ Ուսումնական Պատ. խորհուրդը խոհուն շրջանաւարտներով ազգային վարժարանները միօրինակութեան այսինքն ամեն թաղային վարժարանները նախակրթարանի վերածեց, տեղ տեղ ալ ուսումնարաններ հաստատելով, որոց գործադրութիւնը տակաւ առաջ պիտի երթայ անտարակոյս։

Սակայն ուշադրութեան առնելով աշակերտելոց ապագան, այս հաստատեալ դրութիւնն իւր պարզութեամբը խիստ գործնական մի աշխատութիւն ըլլալով հանդերձ, իւր օգտակարութիւնը աւելի նպաստաւոր պիտի ըլլայ մեր ազգին զաւակաց, երբ այս վարժարանական դրութեան մէջ երկու սկզբունք ևս ընդունուի. առաջին՝ մեր վարժարանաց մէջ աւանդուած ուսմանց փուօկառը Կառավարութեան վարժարանաց փուօկառմին մինչև ատիճան մը հաճաձայն չմնուի. երկրորդ՝ աշակերտք օրուան կէսը գիտութիւն և միւս կէսը արուեստ սովրելու պարապին. այն ատեն ազգին զաւակաց ապագան ամբողջովին ընդգրկուելով մեր վարժարանք ըստ ամենայնի օգտակար կըլլան ազգին։

Եւ յիրաւի աշակերտ մը մեր վարժարանէն շրջանաւարտ դուրս եկած ատեն ի՞նչ պիտի ընէ. կամ վարժապետ պիտի ըլլայ, կամ առևտրական գործերով պիտի զբաղի, կամ կառավարական գործոց կամ ապատու վարժարանաց միոյն մէջ պիտի մտնէ և կամ արուեստաւոր պիտի ըլլայ։

Առաջի երկուքը մեր ազգային վարժարանները կրնան առաջ բերել (ըստ պահանջման հրապարակին), իսկ ինչո՞ւ համար դիւրութիւն չտանք անոնց, որ ոչ վարժապետ ըլլալ կուզեն և ոչ առևտրական մարդ. մանաւանդ երբ այսօր յայտնի կը տեսնենք որ հարիւր աշակերտաց մի փոքրագոյն մասը վարժապետ և առևտրական մարդ կըլլան, իսկ մեծագոյն մասը կառավարական մարդ և անոր վարժարանաց աշակերտ ու արուեստաւոր կըլլան։ Այս վերջինները անոնք են որք գիտութիւն սովրելու յատկութիւն կամ նիւթական կարողութիւն չունին. ինչո՞ւ համար աշակերտ մը պատրաստել չգիտնանք. ինչո՞ւ համար ազգային օգուտը ներկային մէջ սերմանել չգիտնանք. պոռ+ պահանջելու համար և ոչ թէ պահանջելու առանց պռալու։

ԴԱՒԲՐԻԷԼ ՆԵՐՇԱՊՈՒՀ

* Շատ անգամ ալ չուսնեցողները ուսնցողներուն նմանիլ ուզելով կը դիմարձակէին իրենց վարժարանին փոփոխումը և մի քանի տարիէն վերջը մեծագումար պարագ մը ձգելով վարժարանը կը գոցէին կամ իրեղ վիճակի մը մէջ ձգելով կը մեկնէին։

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆ ՈՎԿԵԱՆԻ ՎՐԱՅ

ՕԴԱՅԻՆ ՄԱՍԻՒՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Լա Բէ Ֆանուլ լրագրի մէջ Լէյլա օդապարիին Պ. Ժօվի մոտերը է անցնել Ատլանտեան Ովկիանի վրայէն օդային ճամբով, մինչ Լոյտի բարձունքը տերով օդային մեծ հոսանքներն ի նպաստ իւր ճամբորդութեան ի կիր առնելով, հոսանքներ որ Ամերիկայի եղերքներէն կ'ուղղուին դէպ ի Եւրոպա, Պ. Ժէյ, անդամ կամառին, այս անգամ հետեւեալ հեռաքրքրաշարժ նամակն յղած է վերոյիշեալ լրագրին։

«Ամենամեծ հեռաքրքրութեամբ ընթերցայ ձեր լրագրի մէջ Լէյլա օդապարիին Նաւապետ Պ. Ժօվի Ատլանտեան Ովկիանի վրայէն ձեռնարկելիք օդային ճանապարհորդութեան մասին բրած հրատարակութիւնը. պարտ կը համարիմ այս նիւթի վրայօք տալ մի քանի տեղեկութիւններ, որ որ կը թելադրեն զիս բարձանց մէջ տերող օդային հոսանաց վրայ իմ բրած բազմաթիւ հետազօտութիւնք, որոց ի ծոց կը կազմուին փոթորիկք, և որք իրօք կ'երթան Ամերիկայէն Եւրոպա Ատլանտեան Ովկիանի վրայէն։

«Ճշմարիտ է թէ Քարաբանն մեկնելով՝ (քարաք Հարաւային Ամերիկայի Հիւսիսային եղերաց վրայ, Հիւսիսային լայնութեան տասներորդ աստիճանին տակ հիմնեալ) և մինչեւ Լոյտի մէջ չատ մեր բարձրանալով դէպի ի Կիպրոսի սահմանը՝ անպատճառ այս հոսանաց մէկուն պիտի հանդիպի. բայց այս հոսանքներ նոյն յամարար կը չունեն և չատ մը դէպի Հիւսիս յաւանալով յետոյ արագութիւնին կը սասկանալ յետոյ լայնութեան դէպի 20ոդ և 25ոդ աստիճաններն։ Այս կերպիւ ճամբորդութիւնը փոխանակ 3 օր և 3 գիշեր տեւելու, առնուազն 10 կամ 12 օր պիտի տեւէ։

«Բաց յայտնեմ թէ, այս հոսանքներ չեն երթար ուղղակի դէպ ի Եւրոպայի հիւսիսային եղերքներն, այլ 10ոդ աստիճանի զուգահեռականէն սկսեալ, յամարար դէպ ի արեւմուտք կ'ուղղուին, հեռացնեմ դէպ ի հիւսիս հակելով, և դէպ ի 30ոդ կամ 35ոդ աստիճանին հասնելուն պէս, ըստ եղանակին, կը չուեն ուղղով դէպ ի հիւսիս, յետոյ կը հակին դէպ ի արեւելք եւ հուսկ յետոյ հիւսիսային արեւելեան ուղղութիւնը կ'առնուն։ Այսպէս Քարաբայի բարձանց վրայ եղող այս հոսանաց մէն կ'սկսի չուել դէպ ի Մեքսիկայի ծոց, յետոյ Թէխասի եղերքէն կը մտնայ Միացեալ Նահանգաց երկիրը եւ, Ֆիլատէլֆիոյ եւ Թէռնէօվի մէջեանին կէսէ մը մ.կնելով և խոտորնակի Ատլանտեանի վրայէն անցնելով, կերթայ կը յանգի Կասբայ՝ի (Սպանիոյ մէջ) ծովախոշը, կամ Իլանտայի եղերքը և կամ Շոէյա-Նորմէկիայ եղերքը։

«Այս վերին հոսանաց մէջէ որ փոթորիկները կը կազմուին, պարապայ որ յայտնապէս վտանգաւոր է այսպիսի ճանրորթութեան մը համար։

«Եթէ Ատլանտեան ովկիանը անցնիլը անհրաժեշտ է, ձեռնարկութիւն որ չատ աւելի դիւրագոյն է քան զերկոտասան դարձս Հերակլէսի, աւելի ապէկ կը լինի զետեղուիլ Միացեալ Նահանգաց եղերքին վերայ, դէպ ի Նիւ Եորք, օրինակի ազդաւ, եւ Նիւ-Եորք Հէրալդի մէկ օրաթերթին մեկնութեան մասին։ Ես ամենայն դիտարանին հետ առօրեայ յարաբերութեան մտնել, և ընտրել, բարձրանալու համար, այն վայրկեանն՝ յորում օդային անկում մը նոր ազ փանգաւոր կայանին վրայէն անցնի երթայ։ Այն ատեն ճանրորդութիւնը կրնայ տեւել 3 կամ 4 օր, և բայի ասկից գտնել սա օգուտը պիտի ունենանք որ Հէրլա օդապարիին մեկնելն անմիջապէս բոլոր եւրոպական եղերքները կը հեռագրուի, որոնք կը պատրաստուին օրոնել օդապարիին երբ ծոլը իջնէ և կ'աղատեն։ Բայց այս ձեռնարկութիւն արշաւ հակադրական, այնչափ ալ երկիւղալի է։ Ուստի կ'ապաչեմ որ սորա հեղինակը լաւ կշռեն այն սոսկալի պատահականութիւնք որոց պիտի ենթարկուին գործաց մարդիկ չատ թանկագին լինելով, նոցա այսպիսի փոռնդաց դիմադրելը տեսնել ահաւոր է։ Բայց է որ չատ դեղեցիկ բան է միանգամ ընդ միշտ որոշել բարձանց վրայ տերող այս հոսանքներն, որ այնչափ մեծ դեր կը խաղան ուսման և նաւարկութեան արհեստին մէջ։ Բայց, եթէ ըստ եղաւ որ, բոլոր Գուլարիոյ ճակատագիրը Բուվերանցի զինուորի մ'ոսկերաց չափ արժէք չունի, հարիւր անգամ աւելի ճշմարիտ է սակայն ընել թէ երեք վտանգ և մեռելերէց Դաղղիացոց կեանքը չատ աւելի կ'արժէ քան զայն գիտական յաղթութիւն զոր այժմ նկարագրեցի »

Անդրամ Գալվայ կամառն

ՅԷՅ

* * *

Մարեն որ իւր խմբագիրներէն մին Պ. Ժօվին քով ղրկած էր, հետաքրքրական տեղեկութիւններ կը հրատարակէ։

Պ. Ժօվի Քարաքայէն մեկնելու միտք ունենալն հերքեր է։ Իւր ծրագիրն է, ընդհակառակն, Պ. Ժէյի կարծեաց համաձայն, օդային անկան մը վայրկենէն օգուտ քաղելով Նիւ-Եորքէն մեկնիլ։

Ցեսայ ըսեր է թէ նոր օդապարիկ մը չինուելու վրայ է Ամերիկի անուամբ որ 25,000 խորանարդ մէթր պարունակութիւն պիտի ունենայ, հետեւաբար և 36 մէթր տրամագիծ, 110 մէթր շրջապատով. մինչև հիմա չինուած օդապարիկներէն ամենէն մեծն է իւր ազատ օդապարիկ. Ծէյն որ ամենէն մեծն էր, միայն 6,000 մէթրս պարունակութիւն ունէր։

Ցեսայկոս գործուած կրկին կերպասէ պիտի չինուի օդապարիկն. այս կերպաս պիտի օծուի նոր տեսակ մը ապիկով զոր բացարձակապէս ջրատրամ և անթափանց պիտի ընէ, և ապրին ալ չատ թեթեւ ըլլալով, այս հսկայ օդապարիկը 2,000 քիլօ միայն ծանրութիւն պիտի ունենայ։

Նաւակը մանաւանդ չատ արտաքոյ կարգի բան մ'է, զայն տեսնողն ինքզինքը առասպելային դարուց մէջ կը կարծէ և կը գտնուի այնպիսի անձ՝ հարատեւական չինուածքի մը առաջեւ, որոյ Ժիւլ Վէրնի պատարտ երեւակայութիւնն հնարած է, եւ որ թերեւս անոնցան իրականութիւն պիտի գտնէ։

Այս նաւակ 4 մէթր երկայն և 3 1/2 մէթր լայն պիտի ըլլայ, և պիտի բանի բոլորովին մանուաւոր եղանակաւ մը։ մէն մի կողի վերայ պիտի անենայ սոյն անթափանց կտաւով պատած սուենկի տախտակներէ 2 հատ մեծ լողալու թեւեր, ձկան մը պիսուն երկու կողերն ունեցածէն պէս, և ապա այս թեւեր պիտի պահեն օդապարիկը ծովուն երեսն երբոր ծոլը իջնէ։ Նաւակին յատակին և վերայի յարկին մէջ տեղը գտնուած պարապ միջոցը պիտի ծառայէ իւր մթերանոց, ուր պիտի գրուի խիճ՝ որ պիտի լինի երկաթէ գնդակներ փոխանակ ասադի։ Նաւակին ետեւի կողմը պիտի ըլլայ կամարաձեւ մը որուն տակը պիտի ըլլայ երկու խցիկ, որք պիտի հանդիսանան թռչունից կուռէ չինուած արդիլիներու վրայ, որոնք մահիճի պէս չինուած ըլլալով թէ՝ իրր անկողին պիտի ծառայեն և թէ իրր փրկութեան խարիսխ պիտի գործածուին վտանգի ատեն։

Որովհետեւ ճամբուն տեւողութիւնն առնուազն 3 օր պիտի լինի, կերակուրն իսկ խորհուած է։ և յատկապէս կերակուր եփելու համար ջերմ մը պիտի ունենայ, որուն բոլորտիք Տավիին նոր հնարած մեսագայն կտաւով պատնակ մը պիտի քաշուի՝ օդապարիկը կրակի վտանգէն ազատ պահելու համար։ Պիտի ունենայ նաեւ նաւակին ետեւի կողմն և վերօք պարաններէն կախուած չոգեմակոյկ մը բոլոր կարասեօք, որ հինգ Ամբանիէյլի մէջ կը չինուի։ մնացած հանդերձանքը պիտի լինին պարաններ, փ. կոմիեան խարիսխներ, խարիսխներ, և ինագիտութեան, մէտէորարանութեան և լուսանկարչութեան վերաբերեալ գործիքներ։ վերջապէս նաւին ալ երեկոպական լուսով պիտի լուսաւորուի։

Ամենէն ջրածին կազով պիտի ուռուցուի, որ մէն մի խորանարդ մէթրին 1,150 կրամ (395 արամ) բարձրացման ոյժ պիտի տայ, որով պիտի կարողանայ 27,000 քիլօկրամ (48) կիլոգրամ) ծանրութիւն վերցնել։ Բայց որովհետեւ բարձրանալիք առարկայներ՝ որպիսիք են օդապարիկ, պարանք, նաւակ, կարասիք, ճամբորդք եւ ուրիշ ամենը 10,000 քիլօկրամ ծանրութիւն պիտի ունենան, հետեւաբար օդաչուն 17,000 քիլոկրամի խիճ պիտի ունենայ համբարձելու համար։

Բազմաթիւ ուսումնասիրութեանց վրայ հիմնեալ հաշուոյ նայելով, օդաչուն մէն մի օր 1000 մէթրի չափ կազ պիտի կորսնցնէ, և ճամբան ալ 85 ժամու չափ տեւելով և միջին հաշուով ժամը 100 քիլոմէթր ճամբայ առնելով, ըսել է թէ հաւասարակշռութիւնը կարենալ պահելու համար 4000 քիլոկրամի չափ խիճ պիտի կրնայ յօգուտ իւր գործածել։

Պ. Ժօվի կ'ըսէ խմբագրին թէ Նէ-Եօրք Հերալդ լրագրաթերթին մեկնման օրը եւ մեկնելու վայրկեանը մեզ պիտի իմացուն եւ մեր նոյնորդական յուշման հետ պիտի չունենք. որ զմեզ պիտի առաջնորդէ դէպ ի Եւրոպա։ Դէպ ի ո՞ր կէտ ասկայն։ Այժմէն ըսելն անկարելի է։ Բնաւ բան մը չ'լայ անեղանատեսելի որ զմեզ արգիլէ մեր ճամբուն վրայ, և ամեն պարագայի մէջ, եթէ բան մ'ալ պատահի՝ մեր նաւակի մանրամասնութիւններէն տեսաք թէ ըստ բաւականն պ.շտպանեալ մենք չ'ընկղմելու համար եւ մի կարծէք թէ նաւակը իրր լաստ գործածելով խարսաւ ըլլայ իմ հաշուոյս մէջ։ երբէք։ գրպէս իրրոլորեանց կը յինուի, պ. տասն տարիէ ի վեր 29 անգամ ծովը իջայ, որոց երկուքը կը խոստանին թէ յանմայից էր։ իսկ 27 անգամ փորձի համար իջայ։ կը տեսնէք թէ ողջ առողջ եմ։ անգամ մը ինձ օգութիւն հասնելէ առաջ 7 ժամ մնացի ծովուն երեսը եւ այն տասներեք հասարակ նաւակներ ուներ, իսկ հիմա Ամերիկի, բոլորովին տարբեր եղանակաւ կատարելագործեալ։

Խմբագիրը կը հարցունէ թէ ոյք պիտի ընկերանան իրեն։

—Նախ տեղակալս Մալէ, Պ. Բոլ Արէն, Պ. Շարքանթիէ, Բարիզ քաղաքին ճարտարապետը, և մի նաւաց։

* * *

Բրուսիայի թենիանսիանիզ զորաց տեղակալ Թիէխմէր և Մաժէրմի քիմիագէտ հարած են մի նոր գործի օդապարիկն ուռուցնելու համար։ Ըստ այս նոր գիւտի, կազը որ պիտի ծառայէ ուռուցանել օդապարիկը, կը չինուի տեղւոյն վրայ ուստից օդապարիկը պիտի բարձրանայ —Գործիքը փոքր ինչ կը նմանի ցորեն կալելու գործիքին, որուն վեց ձի լծելով կրնայ փոխադրուիլ ուր որ ուզուի։

Իւր տարրին մասին մէջ ունի ջերազ մը, զոր կը ջեռուցանեն զանազան տեսակ նիւթերով ինչպէս նաեւ հասարակ փայտով, որ ամեն տեղ դիւրաւ կը գտնուի։ ջերազին վերեւ մասնաւոր տեղեր կան, որոց մէջէն խոզովակները պիտի անցնին օրք կը պարունակին զինկի փոշոյ և կրի ջրածնի խառն բաղադրութիւն մը։ Երկու ժամու չափ վերջ, այս բաղադրութիւն ջերոյնի ջերմութեամբը կ'արտադրէ պէտք եղած կազն օդապարիկն ուռեցնելու։ Ամ գիւտ բոլոր միւսներէն գերազանց է ուրեր, թէ՝ վտանգը քիչ ըլլալուն, թէ ածխոմեան և թէ արագ լինելուն համար։

Ֆ. Թ. ՀԻՆԴԼԵԱՆ

ՈՃՔ, ԳՈՏԿԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ, ԱՌԱՔՔ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳԻՏԵԼԻՔ ՖՐԱՆՍ. ԼԵԶՈՒԻ

Հրատարակուեցան սոյն երկասիրութեան Դ. Ե. եւ Զ. տետրերն։ Անհրաժեշտ է նոցա համար որ կ'ուզեն ֆրանսերէն լեզուն ազէկ գրել, խօսիլ եւ հասկնալ։ Կերպասատեղին է Գալաֆեան գրատունը։ Գին մէկ տետրի 2 դահեկան։ 1802 3—3

ԱՌ ՁԵՌՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

Հաւելուած է Գաղղիերէն

(Ցաշխարհիկ լեզուէ)

Աշխատասիրեաց ԿՈՄԻՏԱՍ Ա. ՈՍԿԵԱՆ

Սոյն երկրագուեան բառարանին տպագրութիւնն աւարտած լինելով՝ կազմեալ կը վաճառի Մայրաքաղաքիս բոլոր հայ գրավաճառաց քով, ի գին մէկ արծաթ մէճիտա։

Շատ գնողաց գոնացուցիչ զեղչ կը լինի։ Կարելւոյն աշխատասիրութիւն մէկ այս որ յոյժ օգտակար կրնայ լինիլ ոչ միայն դպրոցական ուսանողաց, այլ և առ հասարակ ամեն անոնց որք ֆրանսերէն լեզուաւ կը պարապին։

Վաճառման կենդրոնատեղին է Պերպերեան տպագրատունը։ 1838 2—3

ԻՆԳԵՆԱՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ընդարձակ գիրքեր, քաղաքական և գիտական բարբառագրեր և այլ ազգասիրական գործեր։

Գին 6 դրամ

Ամեն կարգի ազգայնոց անհրաժեշտ առողջապահական կ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՌՈՒԿԻ 1,000,000 — **"ՓԻՆԻՔՍ"** — Հիմնեալ ի Լընտըն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգլ. ռուկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

1799

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Թահնիէ խտարէսի հասրլաթընտան էսմանը նագտէն վէ փէշինէն ալընարագ ֆիրուխթ օլունաճագ օյան եիւղ էլլի պին քիլօ գալը վէ էլլի պին գբյէ ինճէ ըէփէկին իշպու հագիրանը օն տէօրտինճի փագար իրթէսի կիւնի պլլ միւդայէտէ գարարը գաթիսի վիրիւէ-ճէկինտէն իշթիրասընա թարկպ օյանլարը մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

9 հազիրան 1888 — 1784
Ն. 17 — 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Նիզամիյէ քէօմիւր անպարը իչիւն միւպարեա օլունաճարը իլան օլունան էքի միլիօն քիլօտան իւչ միլիօնա գատար մանկալ բէօմիւրիւնիւն պէհէր եիւղ գբյէսի օթուզ ղուրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հագիրանը բուսմինին օն ալթընը չարչնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիւէճէկինտէն, իթթասընա թալիպ օյանլարը մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

9 հազիրան 1888 — 1785
Նո. 18 — 3—3

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽՈՍՍԱՒ ՇԱՀԱՆԷ

Սէրարը հիւմայուն էրդագ անպարը իչիւն ալընաճագ սօղանրն միւնագասընա պէհէր բաղար վէ չարչնպհ կիւնէրի պագբյաճաղրնտան վէ իբի նէվ սապօնը տաիսի գարարը գաթիսի հագիրանը բուսմինին օն պէչինճի չարչնպհ կիւնիւ վիրիւէճէկինտէն, թալիպ օյանլարը էյլեամը մէգբիւրէտ սաաթ ալթընան նիհայէթ տօգուզա գատար խագինէի խոսսաի Շահանէյէ միւրաճաաթ իլէմէլէրի իլան օլունուր։

7 հազիրան 304
1499 — 3—3

ԱՆԴԻՄԻԿՐԷՆ

ՏՈՔԹՈՐ

Ա. Ա. ԳԻԹԷԻ

Անմիջապէս կը բուժէ գլխուցաւն, ինչ ըլլայ պատճառը։

Ընդհանուր կեդրոնատեղի ԲԸԶԻ եւ ԸՆԿ. 47, փողոց Դէպու, Բաթիզ։

Գլխուցաւն, այն ահաւելի հիւանդութիւնն, որ սոսկալի է անոնց համար որք գիտեն անոր անմանելի ցաւերն եւ յանախակի կրկնումները, վերջապէս գտաւ իւր դարմանը։

Տոքթոր Աւէրեէ (և Մոնբէլիէ) կը պարտինք այս ջնարհաւորիկ գեղին գիւտն։ Ցաւոգութեանէ ի գործ դրած է զայն հազարաւոր պարագայից մէջ։

Այս նոր գեղին զօրութիւնն է անմիջապէս փարատել, առանց անպատեհութեան եւ վտանգի, Գլխուցաւ եւ Զլանտութեանց չարչարանքը։

Կ. Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է Պ. Պէլլիս, վաճառական, Ֆինաբլեան խան, Պոլիս, ինչպէս եւ Պ. Պ. Ն. եւ Հ. Քանզաբ եղբարք, Ֆոդիոս Սգալաբ, Պ. Ենասդասիատէս ի Բերա, Ս. Գասդորիատէս ի Գալաթիա, Տ. եւ Մ. Մէգիքի։ Քիւրքեան եղբարք, Վ. Քասաբեան, Փ. Ալէքեան ի Պոլիս, եւ Աբման Էրման ի Գասդ Գիւղ։ 1793

ՄԻ՛ ԳՆԷՔ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՄԸ

ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԱՊԷՍ ԱՅՑԱԼԵԼՈՒ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մեքենայոցներն ի ԳԱԼԱԹԻԱ, Եիւքսէք Գալտրբրմ, 120

Քարաքէօյի աղբիւրին դէմ. ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամէն տեղ՝ «Սինկէր»ի կարի մեքենային «կեղծերը» միայն պիտի գտնէք։

ՎԱՃԱՐՄԱՆԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթական) 1761

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՓԱՑՏԻ ՏԱԽՏԱԿՆԵՐ

Զանազան չափերով եւ տեսակներով

Պ. ԷՄ. ՎԷՆՇԳԷՅՆ ԵՒ ՈՐԴԻՈՅ ՍՂՈՅԱՐԱՆՆԷՆ

ի Թէբրսն (Ռուսիա)

Մեր փայտերն, ինչպէս Ռուսիոյ հիւսիսակողմէն եկած ամէն փայտերը, չատ դերազանց են Կարմիր և Անատոլուի փայտերէն, ու չատ աւելի ամուր։

Որոշ պայմաններով գնմանց համար դիմել փայտի մթերանոցի վարչութեան։

Գալաթա Եէրի, թիւ 148

Անորոշ պայմաններով գնմանց համար դիմել առ գրասենեակի Լիմանուէլ Վէնշգէյն և որդւոյ տան, Տ-օրդնոՒԼՒՆ Կ. Պոլսոյ

6—25 1827 — Մահմանէ թիւ 8 — Մ. ՇՐԱՑՊԸՐ

ՍԱՌՈՅՑՆ ԱՄԵՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՊԱԾՐԱՌ, ԹԱՓԱՆՑԻԿ, ԱՌՈՂՋԱՐԱՐ

Կը պատրաստուի ձեռամբ

ՍԱՌՈՅՑԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Արտօնեալ Կայսերական Իրատէով

Կեդրոնատեղի Ընկերութիւն՝ Դալբրիւ, Վայվոտ, Կալանէ խան, 4

ԱՄԵՆ ՈՐ ԳԻՏԷ ԹԷ ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԼԱՒՈՒՅՑՆ ԱՒԵԼԻ ԳԵՐՈՒԶՈՒՆՑ ՅՈՒՏԿՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻ ՊԱՆԿ ԵՒ ԵՆԹԱԿ Ն ՍԱՌՈՅՑԸ

ՍԱՌՈՅՑԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ, նպատակ ունենալով ամենուն դիւրամատչելի ընել սառոյցը, Պէյէիսայի մէջ հաստատած է այս օրինակ մեծապոյն հաստատութիւնն։ Ընկերութիւնը բաղաքին գլխաւոր կողմերն եւ արուարձանի դիւղերուն մէջ մթերանոցներ հաստատած է, որք ընկերութեան որոշած սահման գներով ՄԵԾԱԳԱՆԱԿ եւ ՓՈՔՐԱԳԱՆԱԿ կը վաճառեն օրական 30 փոքրայի, եւ յանուն Ընկերութեան բաժանորդագրելոց տեսարեր կուտան, որք կը կրեն Ընկերութեան ցցուեալ կնիքը։

2	օրական	36	տոմանոց տեսարին գինն է 54 զրչ. արծաթ
3	»	43	» » » » 81 » »
4	»	43	» » » » 108 » »

Ցանձնարարութիւնք դ'ընդունուին ի Գրասենեակն Ընկերութեան, 4, Կալանի խան, ի կեդրոնական մթերանոցն Ֆ-ոբլրի եւ բոլոր մթերանոցաց մէջ։

ԱՆՈՒԱՆ ԵՒ ՀԱՍՑԷԻ ԳԻԼԱՆԻՈՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑԱՑ

ՊՈԼԻՍ, Թաշ խան, Պանէ-Պաբա. Սալիմ Պաշալի, Հասան-Բաշա Քարաքոյ. Սէ-Սէրայ, Վալիդեհի սոքաք, Վալիտէ ճամի. Շահզատէ Պաշի, Վէզնէհիլէր. Գալա-Գաբա. Բիրէվիճի սոքաք։ ԲԵՐԱ. Սարա Սէրվի փողոց, Թաւէ-Խմ. Բոսպոր փողոց, 2, ԲԵՐ. ԳԱԼԱԹԻԱ. Միկիէթ խան, Վալիտա.

Ցանձնարէլը, կեդրոնական մթերանոց, Թրանսէյցիոյ կայարանին մօտ. Պէշիկթաշ Գաբ-Փամի Եէրիտէ, Նաւամատոյցին մօտ. Արնաւատքէոյ, Բաշիկնէսար, Պէյոգլէոյ, Պէշիկտաշ, Գանլըճա, Գանգիլի, Նաւամատոյցին քով. Սարիյէր, ի գործարան սառոյցի. Թէբէպէ, Սիթել Բէգպազարի դէմ. Իսկէլէսար, կայարարան յանենուն մօտ. Գոռբէյնէ Մօտ, Բիկրոս Ամիրգանի բանջարավաճառին քով. Իչէանաս Կէչէ Մեծ կղզի, Հէ պէլի, Պուրկազ գաւառատոյցին մօտ. Էրէնէյ, Երկաթուղի կայարանին մօտ։ 1807 — 10—13

ԳԱՐԵՋՈՒՐ ՇԻՇԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՍՊՈՒՆԳԻԼԻՏ (ԿՊՈՒՆ)

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՆՁՈՒԳԱԿԱՆ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆ

Ընդհանուր կեդրոնատեղի

Մ. ՄՈՐԻՋԻՕ ՖՐԱՆՆԻ.

Վայվոտ, Վէլի ալիս խան, Գալաթիա, Էրկիկ խանի քով

ՍՊԻՆՖԻԼՏԻ գործարանն, որ կը գտնուի ԿՈՒՋ քաղաքին մէջ (Իսպանիա), առաջնակարգ հաստատութիւն մ'է՝ 1852ին հիմնեալ, եւ Աւստրէհունգարիոյ մէջ գարնէյրի գործարանաց արտադրման մէջ առաջին տեղը կը բռնէ։

Սպինֆիլտի գործարանն 1887 ին արտադրած է 45,000 հարիւրապիրտ։ 1634

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻ ԶԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդեցութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի՝ տարիներու փորձով։ Հեւանդութեանց համար, կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքառաջեց հիւանդութիւն, հազբուխ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային գեղձերու ուռայցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրբուն, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն եւայլն. նաեւ տկար և վատիկակամ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը մարսուի։

Զգուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահասիրական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբր թէ անոնցմէ աւելի ազդութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշբանի չեն ճառայեր բայց մեծն ստամոքսը ընդդունայն զբաղեցուցեալ և հոգնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ևս կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԳԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շշերով կը ծախուի։ Պահանջել հօգի անունը և խարիզի բժշկական ճեմարանէն քիմական զորհոց գլուխ Պ. Լ. ըսուածքի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շշի մէջ դրուած է։ Տեղեա Սուտայի և այլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց ոգով կը ղրկուի։

1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ հօգի մորիւ ձկան բնական իւղի շշերուն էթիքէթներուն վրայ Դաղիոյ կառաւարութեան կնիքն պիտի գտնուէ ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն դրչմարանի նիշանը։

ընտրել։

1257

ՄՈՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻԷԲՈՒԼ և ՄԷՆԷՐԻՔԱՆԻ ԳԼԽ. ԲԱՆՈՂ ՇԷՖԻՆԱՍ

Անուանք	Թանոց	Անուանք	Թանոց
Գանոբուս	4200	Պէֆինա	300
Ֆէրոս	4000	Օսարիս	30 0
Օսմանի	4000	Նէրթիս	3000
Սէռասգրիս	3250	Բերա	3000
Թէզա	3250	Լոգիս	800
Բակտալա	3250	Գրիտա	800
Թարիսիթ	3250	Սէտիլ	700

Մաքիօրիս հոգեւոր, նաւապետ Օգպրրն անուղղ դէպի 7/19ին Լիվրբուլէն ասա կ'ելլալու ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլլ խան ՃԷՑՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ

1391 — 51, Ճէյմս Սթրիդ, Լիվրբուլ

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻԷԲՈՒԼ, Մէնէրիքանի և Օրէոյի Գլխ. Կանոնաւորդին քանոց

Անուանք	Թանոց	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Գլուք
Աքարաա	2,500	Ռոմբրա
Աքգանիա	2,500	Գրուիրշանը
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքա
Մարգանիա	3,500	Մարշ
Բուսվելիա	2,800	Ֆոթբրոգիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն գիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲՈԲԱ ԵՒ ԸՆԿ

1586 — Գործակալք

Յ. ՍԵՐՈՎԲԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԻԼԻԱ

Կ'ընդունին ամէն տեսակ արտածութեան եւ ներածութեան ապրանաց յանձնարարութիւններ որք կը գործադրուին շահաւէտ կերպով եւ նպաստաւոր պայմաններով։ Հասցէ O. Séropian & Cie Marseille։ Հեռագրոց համար, Séropian Marseille։

1834

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ԲՈՒԺՈՒՄՆ ՄՈՐԹԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՆՈՐԱՀՆԱՐ ԴԵՂԱՀԱՏ ԵՒ ԲՈՄԱՏ

ՊՈՏՐԱՍՏԵԱԼ ԴԵՂԱԴՐՈՒ ՖԷԼԻՔՍ ԹԷՐՄԱՆԵԱՆՆԷ

Վաւերացեալ Արքունի Բժշկական Ճեմարանէն

Ցեւ բազմաթիւ գործածութեան ստուգուած է թէ այս անգուգական դեղերը մինչեւ պարան են մարթի հիւանդութեանց։ Բոլատին և դեղահատ՝ փոխադարձ գործածութիւնը հիմնովին կը բուժէ Ցաւը գլխոյ, մանաւանդ, թեւերուն տակ, յօդատանջներուն վրայ և մարմնոյն այլ մասանց վրայ պատահած եռքը և ընդհանուր տաժանը որեան ապականութենէ ծագումն առած ո և է ախտ, ի բաց առեալ գաղտիական ախտը։ Հմուտ եւ անուանի բժիշկք մեծատեւ գործածութեամբ հաստատեցին անմիջական ազդեցութիւնն եւ արքունի բժշկական կաճառը զայն ի նեղկատ առնելով արտանց վաճառումն մանաւոր հրամանագրաւ։

Կը վաճառի Պապը Ալի մատաէսի։ Պարսից գեսպանատան կից Ֆէլիքս Թէրմանեանի դեղարանը։ Կեդրանատեղին է ի Պահնէ Գաբու Գատապան էֆ. դեղսրէլից մթերանոցն և ի Կալաթա Վայվոտայի դիմացը Լէֆքաբի դեղարանն ինչպէս նաեւ ամէն դիմաւոր դեղարաններն։ 1833 — 3—26

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԱԶԴ

Կը զգուշացնենք հասարակութիւնը չի գնել այն տուփերն որք կարմիր թանաքով մը յատուկ ստորագրութիւնը չեն կրեր, զի այնպիսիք կեղծ են։ Դեղահատները գնին է 20 գահեկան աքչէի, իսկ Բոմատին գինն է 10 գահեկան արծաթի։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Գալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, Մինչդարեան Թղթատարատան վերայ յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ ածան գներով կը վաճառուին ամէն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօսէներ, օձոտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, Թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պէրլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիէն, Իտալիէն և Եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ Թղթատարական դրոշմով ղրկուի։

Զը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

ՖԻԼԻՊ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈՓԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԱՏ

(Բոլոր ապրանքներու կը բռնէր Լիվրբուլ և Աբերտիլէյ գլխ.)

Անուանք	Թանոց	Անուանք	Թանոց
Ալճերիան	2500	Յաւգոնան	3700
Ալգարիան	2500	Յաւգոնիան	3700
Անատոլուգան	2500	Յաւգան	3700
Աթենան	2500	Իտերիան	3500
Արապիան	3700	Իսպերիան	3500
Գալատիան	6000	Իտգրիան	3500
Գուլգարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթէլեան	800	Լիվրբուլեան	2500
Յորքենան	2000	Լիսպան	800
Տուրբ	700	Օլտրթ	700
Էմիրէշէ	3700	Բէրբան	3800
Ֆագրիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Լիվրբուլ, շոգենաւը, նաւապետ Լիս, այսօր Լիվրբուլէն ասա հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Սայրենան շոգենաւը, նաւապետ Տէյվիս յուլիս 2ին ասա կ'սպասուի։

Ռոթերդամ հասաւ ԱԴԱ ԳԻՐԳՈՒՐ

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐԴ ԼԱՆՏՈՒՆԹԻՆ Գործակալ

Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Գալաթիա

Նաւատեարք, Պարոնաց Ֆրէտ, Լէյտոնա և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալներ՝

Կ. Պոլիս, Իստանբուլ Լաֆիանդէն.
Զմիւրնիա, Գ. Ռիդդ, և ընկ. 1196

ՕԳՏԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՐԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիա և Բորդոյ գլխ. կանոնաւորդներ.

Մարսիլիա երթալիք յատուկ շոգենաւեր Անդրէ որ պիտի մեկնի յունիս 23ին։

Բորդոյ և Ֆրանսայ

Նաւագնացի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՆՆԻՊԷ ԲԸՆՃԻ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ Մահմանէ փողոց, Թիւ 14

1606

Guerlain de Paris.

15, *Rue de la Paix.*

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԿԸ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵՆՔ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՀՈՏԱՒԷՏ ՆԻՒԹԵՐԸ Eau de Cologne Impériale. Sapoceti, օճառ արգուազարդի համար։ Ambrosial cream, օճառուտ ֆակմ ածիլելոյ մարդու համար։ Crême de Fraises մորթը կակուղցնելու համար։ Poudre de Cypris զովացնելու եւ ճերմկցնելու համար մարմրոն և մորուքին։ au Athénienne et Eau lustrale հոտ թնկելու և մաքրելու համար գլուխը։ Alcoolat de Cochlearia ակռայներու համար։ Eau de Chypre արգուազարդի համար։ Թաշկինակի համար հոտաւէտ նիւթեր՝ Héliotrape, Pao Rosa, Shore's caprice, Maréchale Duchesse, Marie Christine. Imperial Russe.

1803 — 3—26

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒԶԻՒՔ—ՉԼԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1888, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒԶԻՒՔ—ՉԼԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒՆԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	Առաւօտ																		Իրիկուն											
	4	6	8	10	2	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46							
	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Կ. Պոլիս	6	15	6	49	7	17	7	45	8	15	8	41	9	10	10	11	10	37	11	10	11	38	1	49	2	17	2	50	3	46
Գում—գաբու	6	27	6	58	7	26	7	54	8	26	8	50	9	19	10	20	10	46	11	19	11	47	1	58	2	26	2	59	3	55
Եէնի—գաբու	6	32	7	2	7	30	7	58	...	...	8	54	9	23	10	24	10	50	11	23	11	51	2	2	2	30	3	3	3	59
Տաման փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամսթիա	6	39	7	8	7	36	8	4	...	...	9	...	9	29	10	30	10	56	11	29	11	57	2	8	2	36	3	9	4	5
Եէսի—գուլէ	6	44	7	12	7	40	8	9	8	37	9	4	9	32	10	34	10	59	11	33	12		2	12	2	39	3	13	4	9
Մագրիգիւղ	6	57	7	24	7	51	8	21	8	52	9	16	...	...	10	46	...	...	11	45	...	...	2	24	...	...	3	24	4	21
Այ Սթէֆանօ	...	7	33	...	8	30	9	4	9	25	...	...	10	55	...	...	11	55	...	...	...	...	2	33	...	...	...	...	4	30
Քիւչիւք Զէք	...	...	...	...	...	9	14	...	...	...	...	...	...	...	...	...	12	3	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

ՔԻՒԶԻՒՔ—ՉԼԷՔՄԷՃԷԻՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՆԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	Առաւօտ																		Իրիկուն											
	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	1	41	43	45							
	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.	ժ.	վ.
Քիւչիւք Զէք	...	6	40	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1	40	...	...	...	...	...	6	2	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Այ Սթէֆանօ	6	20	6	49	...	7	45	...	8	40	...	...	9	43	...	...	11	10	...	...	1	49	...	2	50	...	...	4	47	...
Մագրիգիւղ	6	31	6	59	7	27	7	55	8	23	8	51	...	...	9	53	...	...	11	20	...	...	1	59	...	3	...	3	56	...
Եէսի—գուլէ	6	43	7	11	7	39	8	8	8	35	9	4	9	38	10	5	11	4	11	32	1	27	2	11	2	44	3	12	4	8
Սամսթիա	6	47	7	15	7	43	8	12	8	39	9	8	9	42	10	9	11	8	11	36	1	31	2	15	2	48	3	16	4	12
Տաման փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գաբու	6	53	7	21	7	49	8	18	8	45	9	14	9	48	10	15	11	14	11	42	1	37	2	21	2	54	3	22	4	18
Գում—գաբու	6	57	7	25	7	53	8	23	8	49	9	18	9	52	10	19	11	18	11	46	1	41	2	25	2	58	3	26	4	22
Կ. Պոլիս	7	5	7	33	8	1	8	31	8	57	9	26	10	...	10	27	11	26	11	54	1	49	2	33	3	6	3	34	4	30

Ֆրանք ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մարի գիւղ կամ առաւելի հեռի կայարանաց մէջ բռնոց կառախմբոց մէջ միայն կ'ընդունուին. Թիւ 1 և 2 կառախմբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վագոններ. միւս կառախմբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վագոններ։

576